

ÆЦÆГ ХУАРЗ НА ИСФÆЛДЕСÆГÆЙ УÆЛДАЙ НЕКЕ ЗОНУЙ!..

Виктор ГЮГО (1802-1885), французаг финсæг: «Алли адæймагæн дæр ес æртæ хузи уодигъæди: иннетæ ин æфтауæнфинст ке кæнунцæ, уæхæн; æхуæдæг æхецæн ке æнгъæл æй, уæхæн; æма, фæстагмæ, æцæгæй ци æй, уæхæн... Сæйрагдæр тæрхон æй – æфсапи тæрхон... Мæнæн ахсгиаг нæй, тухæ ке 'рдигæй æй, ахсгиаг мин æй, барадæ ке 'рдигæй æй...»

НОМЕРÆН

Æ АФСÆДДОН КАРНА ИССÆЙ НАМУСГИН...

Устур Фидибæстон тугъди рæстæг Кавкази, бæлвурддæр ба Цæгат Иристони зæнхæбæл немугаг-фашистон æрбалæборгуги нихмæ тохи **Иван Павели фурт Росльий**, Фæскавказæг фронти Цæгатаг æфсæдти кyuари 9-аг æфсади 11-аг гвардион æхсæн корпуси командæгæнæг, æхе бавдиста искурдиадæгин æфсæддон разамонæгæй. Абони ба 'й имисæн уомæ гæсгæ дæр, æма 28 иуни æ райгурдбæл исæнхæст æй æхсæзинсæй anzi (1902-1980).

Уой фæдбæл абони нæ газети 4-5-аг фæрстæбæл мухур кæнæн И. Росльийи имисуйнæгтæ.

АХСГИАГ ГЪУДДАГ

ЕУМÆЙАГ ДЗУБАНДИЙ ПАЙДА АГЪАЗИАУ УОДЗÆНÆЙ...

Æзинæ, 29 иуни Дзæуæгигъæуи æ куст райдæдта медиафорум «PRO Кавказ». Аци ахсгиаг мадзал арæст æрцулдæй Цæгат Иристони Сæргълæууæг **Сергей Меньялой** хъæппæресæй. Æма æ архайгутæ ба иссæнцæ Мæскуй æма æндæр уæрæсейаг регионти дзиллон информаций фæрæзнити косгутæ æма хецуади оргæнти минæвæрттæ, уæдта эксперттæ.

«PRO Кавказ» æй нæуæг фæзæ, ами журналисттæ фæуурухдæр кæндзæнæнцæ сæ зонундзийнæдтæ, æрдзубанди кæндзæнæнцæ ахсгиаг гъуддæгутæбæл, уой хæццæ ма мадзалæн ес еугæнæн ихæс. Архайунцæ си Мæхъæли, Кæсæг-Балхъари, Цæцæни, Дагестани республикити æма Стъараполæй минæвæрттæ. Адтæй Цæгат Кавкази регионтæй мухури равдист.

Цæун райдæдта 1993 anzi мартъий

0+

ДИГГОРÆ

№24 (850) 2022 anzi 30 июнь – хорхæтæни мæйæ

Аргъ 1 туман

ХАЛÆНТТÆ ХАЛÆНТТÆМÆ ТÆХУНЦÆ?..

Украини сæрмагонд æфсæддон операци куддæр райдæдта, уотæ Уæрæсейæй уайтæккæдæр фæлледзæги æнцæ, нæ дзиллæ æнæуойдæр кæмæй исгигæ 'нцæ, еци «игъустгонд» адæймæгутæй кадæртæ. Нæ зонæн, цæй фудæй, ци сæ фесхæтæг кодта – ами син æгæр хуарз дæр ма адтæй, неке сæ нецæмæй хъор кодта, е нæ, фал ма сæ æгæр боц дæр кодтонцæ. Сæ нуриккон фусунтæй, абони берæ аплихузон фудмиутæ ка аразуй æма уæрæсейаг хъозæнттæй ке багъдæй, уонæй кенæ естæмæйти ихæсгин æнцæ, кенæ ба син етæ цидæр хиццагдæрдзийнæдтæй зæрдитæ байвардтонцæ. Æма си етæ ба фусуйнагæн, æвæдзи, илгъагдзийнадæ байагурдтонцæ, уой фæдунбæл дæр æнæзийнадæ, растдæр зæгъгæй ба, æнæфсæрмийæй исарази 'нцæ – æма æзинæ дæр ма æ билицьæрттæ ка хуардта, Уæрæсе син цæйбæрцæбæл хъазар æй, уодуæлдайæй ибæл куд æновуд æнцæ, уæхæн æма æндæр «зæрдтагон» сомитæ кæнунæй, етæ ибæл абони ба сæ фæсарейнаг æстойнитæй дзæгъæл куйти рæйдæй сæ сæтæ калунцæ сæ кæддæри «райгурæн» бæстæбæл, нециуавæр цыфкалæнтæй ауæрдунцæ, уотемæй ибæл алли «азуй-мæгтæ» имисунцæ...

Уотæ нæмæ кæсуй, æма фæсарæнти нин хуæздæр уодзæнæй, зæгъгæ, уой зæрдтæй абони Уæрæсейæй ка фæлледзæги æй, етæ сæ бæлдитæй фæфудевгед уогæй, багъавдзæнæнцæ фæстæмæ æрбаздæхун. Фал, баруагæс уи уæд, раздæри хузæн зæрдифæндон уавæртæ нæбал уодзæнæй. Уой тухæй зундгонд режиссер, Уæрæсей адæмон артист Владимир Бортко раст загъта: «Может быть, потом они вернуться, но, думаю, что в прежнем амплуа им будет выступать уже достаточно сложно...»

Уогæ нин еци фæлледзгуги карнæ уойасæбæл сагъæссаг цæмæн уа – рахъутти æнцæ æма сæ барæ сæхе уæд. Сагъæссагдæр гъæуама е уа, æма нæ еуградæмон есонадæбæл хæлæф кæнуни фæрци каронгин æй, етæ се 'хцатæ фæсарæнти банкти нерæнгæ дæр ма æфснайунцæ, кадæртæ ба сæ хæццæ фæллигдæнцæ Уæрæсейæй.

Еугур еци фарстатæбæл минкый дзубанди нæ цæуй дзиллон хабархæссæг фæрæзнити. Уонæбæл рафæлгæст мухур кæнæн нæ газети абониккон номери 6-7-аг фæрстæбæл.

Валерий КАРАСЕВИ конд хузæ.

КУЧИТИ Заур, Цæгат Иристони экономикон райрæзти министр

ЦУБУРДЗУРДÆЙ...

– Æрæги Санкт-Петербурги ци Æхсæнадæмон экономикон форум райевгъудæй, уоми Цæгат Иристони адтæй сæрмагонд стæнд. Уой фæрци форуми архайгутæ базонгæ æнцæ нæ республики равгитæ æма гæнæнти, инвестортæн зæрдæ-мæдзæугæ нисанти хæццæ. Зæгъ-æн, проект «Мамисон»-и хæццæ инвестортæ цæттæ 'нцæ нæ хæццæ туристон фарстатæ æнхæст кæнун-мæ: проекттæ «Аланий парк», «Ди-горгом æма Къæхтисæр».

Дигоргоммæ цæуæг бæлц-цæнттæн сæ над æнæмæнгæ Æх-сæрисæрбæл фæууы. Раздæр гъæ-уи астæути, нур ба æ еувæрсти. Фал уæддæр æ бакаст гъæуама федауцæ уа. – Уæхæн уагæй мæ райгурæн гъæу исайив кæнун мæ рагæй фæндадтæй. Фæрæзнитæ мæмæ ку фæззиндтæй, уæд еугур гъæугæ дзаумæуттæ дæр балхæдтон æма кустмæ бавналдтон. Ме 'мгустæн-гутæ æма гъæуи фæсæвæд мин устур агъаз бакодтонцæ. Зæрдæ-мæгъаргæ æмдзæвгæ «Æхсæри-сæр» ниффинсæг поэт Колити Ви-тали дæр мæ фæндæбæл исарази

æй. Колий-фуртæн – арфæ кæнун, – зæгъуи амунд гъуддаг банхæст-гæнæг æхсæрисæрккаг Дзидзойти Тасолтан. Æма еци фæндæ исæнхæст кæнунбæл зæрдиагæй байархайдта е 'мгудигæнгути хæццæ: гъæумæ бацæуæн айивгонд æрцудæй æма си æвæрд ес устур рæсугъд дамуг-атæй финст гъæуи ном, æ фарсмæ хецæн фæйнæгондбæл ба Æхсæ-рисæрæй рацæуæг зундгонд поэт Колити Виталии финст æмдзæвгæ, æ райгурæн гъæуи туххæй. Дзидзой-фурт æма æ æмар-хайгути зæрди ес гъæуи фæлгонца-дæ айивдæр кæнунбæл архайун.

ХУАРЗ КАБАР – НИФСДÆТТАГ!

Нæ тæккæ сагъæссагдæр фарстатæй еу – республики нæдтæбæл цæуни æдасд-зийнади уавæр статистикон бæрæггæнæнтæ куд æвдесунцæ, уотемæй аци анзи фондз мæйемæ амунд адæймæгутæ кæми архайд-тонцæ, Цæгат Иристони рауайæг 23 уæхæн фæндагон-транспортон бæлахи бахауæг 27 адæймагемæй 4 фæммард æнцæ. Бæлæхтæ ахиддæр æрцæунцæ, хуæдтолгæскъæргутæ нæдтæбæл цæуни фæткитæ ке не 'нхæст кæ-нунцæ, уой фудæй.

Уæрæсей æма фæсарæйнаг бæститæй нæ республикæмæ æрбацæуæг бæлц-цæнтти цæстиварди фулдæр æнцæ эколо-гон æма культурон-рохсадон туризми про-граммитæ. Нуртæккæ нæмæ цæттæгонд æнцæ 23 туристон-экскурсион маршрути, косуй нæмæ 8 туристон компаний.

Цæрунæн аккаг ка нæбал æй, уæхæн цæ-рæн хæдзæрттæй адæми аккаг рауæнтæмæ райивунæн Цæгат Иристони 2022-2023 æн-ти радех кæндзæнæнцæ 542 миллион соми. Сæ цæрæн рауæнтæ фæххуæзон кæнун-мæ æнгæлмæ кæсунцæ 241 бийнonti (682 адæймаги). Куд нисангонд цæуы, уотемæй нæуæг цæрæнтæ райсдзæнæнцæ: Мæздæги – 102, Дзæуæгигъæуи – 8, Рахесфарси райо-ни – 27 бийнonti.

Нæ республики адæми кустæфтонгдзий-нади фæдбæл Комитет æма силгоймæгти Цæдес æрæги ци сæрмагонд æмбурд ис-арзтонцæ, уоми дзубанди цудæй кустаго-рæг силгоймæгтæн аккаг куст мадзал кæну-ни равгитæ æма гæнæнти фæдбæл.

Национ театри фестиваль «Хъиримаг фæззæг» аци анз рацæудзæнæй Дзæуæгигъ-æуи 5-11 сентябри. Аци мадзалбæл цæуы цуппар анзи, дууæ хатти си архайдта нæ ре-спублики Е. Вахтангови номбæл Академион театр. Нури фестивалæн дæр кæронбæттæн искæндзæнæй аци исфæлдистадон коллек-тив спектакль «Сотворившая чудо»-йæй.

Уæрæсей фæсæвæди Бони кадæн æрæги Горæтгæрон райони арæзт æрцу-дæй аллибони республикон фестиваль «Нæртон гъæзтитæ». Æ нисанеуæг æй нæ адæми æгъдæуттæ æма фæткитæ, нæ на-цион культури фарнæ багъæуай кæнун æма сæ ирæзгæ фæлтæртæн сæ уодвар-нон ахедундзийнадæй бафæдзæхсун...

Зундгонд куд æй, уотемæй сæрмагонд федералон программы фæлгæти Цæгат Ири-стони бундорон æгъдауæй исцалцæг кæнд-зæнæнцæ 63 еумæйагахурадон скъолай. Фал нур куд исбæрæг æй, уотемæй Уæрæсей рохсади министрадæ ци унаффæ исфедар кодта, уомæ гæсгæ, еци цалцæги програм-мæмæ бахæсдзæнæнцæ никкидæр ма æртæ цæгатиристойнаг астæуккаг ахургæнæндо-ни: Алагри скъола-интернат, Мæхческ æма Хæзнидони скъолатæ.

СÆ РОХС НÆМТТÆ НÆ ДЗИЛЛИ ЗÆРДИТИ ÆНОСТÆМÆ ЦÆРДЗÆНÆНЦÆ...

УКРАИНИ сæрмагонд æфсæддон операций архайгæй, не 'мзæнхонтæй си бæгъатæрæй ка фæммард æй, уони бийнonti хæццæ Горæтгæрон райони æма Дзæуæгигъæуи фембалдæй Цæгат Иристони Сæргълаууæг Сергей Меньяло. Хъæбæр зæрдхъурмæй æдзæрд тугъдонти хуæнттæн ратæфирфæс кæнгæй, е загъта:

– Рæстæг куд æвдесуй, уотемæй не 'мзæнхон æфсæддон службæгæнгутæ кадæ æма радæй æнхæст кæнунцæ сæ размæ æвæрд ихæстæ. Фал, гъулæгга-гæн, нæ бæгъатæр бицæутæй алке æ хæдзарæбæл нæбал исæмбæлдзæнæй. Беретæ си, æфсæддон ардбахуæрдбæл еузæрдиуон уогæй, сæ цард нæ бавгъау кодтонцæ сабурдзийнади сæрбæлтау. Еци æфсæддонтæ æностаæмæ байзайд-зæнæнцæ лæгдзийнади, патриотизм æма Фидибæстæбæл æновуддзийнади дæнцæнæй. Мах еугур хъауритæй дæр архайдзинан, цæмæй æдзæрд æфсæд-донти бийнонтæн лæвæрд цæуа еугур-вæрсуг агъаз. Бæгъатæрти нæмттæ ба байзайдзæнæнцæ Цæгат Иристон æма Уæрæсей историй.

Еци фембæлдтити рæстæг Сергей Меньяло æдзæрд тугъдонти хуæнттæн равардта, сæ фурттæ, æнсувæртæ, цар-дæмбæлттæ æма фидтæлтæ сæ бæгъ-атæрдзийнади туххæй ци бæрзонд пад-дзахадон хуæрзеугутæй хуарзæнхæгонд æрцудæнцæ, уони.

Уæрæсей Президент Владимир Путини Указæй Лæгдзийнади орденæй хуарзæнхæгонд (сæ мæлæти фæсте) æрцудæнцæ: майор Андрей Лисунов

(хуæрзеуæг равардтонцæ æ фурт Сер-геймæ), хестæр сержант Вахтанг За-гашвили (хуæрзеуæг равардтонцæ æ фурт Давидмæ), хестæр сержант Демьян Мозговой (хуæрзеуæг равардтонцæ æ кизгæ Велимирæмæ), сержант Козати Руслан (хуæрзеуæг равардтонцæ æ кизгæ Динæмæ), сержант Владислав Сакнышев (хуæрзеуæг равардтонцæ е 'нсувæр Ярославмæ), кæстæр сержант Мæргъити Владимир (хуæрзеуæг ра-вардтонцæ æ бийнойнаг Ланæмæ), еф-рейтор Виталий Дядюшко (хуæрзеуæг равардтонцæ æ мадæ Антонинæмæ), старшина Мæргъити Батраз (хуæрзе-уæг равардтонцæ е 'нсувæр Аланмæ), сержант Хугати Радислав (хуæрзеуæг равардтонцæ æ мадæ Жаннæмæ), кæ-стæр сержант Бязæрти Батраз (хуæрзе-уæг равардтонцæ æ фидæ Олегмæ) æма рæнгъон Нартихъти Давид (хуæрзеуæг равардтонцæ æ фидæ Таймуразмæ).

Нæ республики Сæргълаууæг ма аци бæнтти фембалдæй, Украини сæр-магонд æфсæддон операций архайгæй бæгъатæрæй ка фæммард æй, еци Мæздæги, Кирови æма Рахесфарси рай-онтæй рацæуæг æфсæддонти бийнonti хæццæ. Зæрдхъурмæй син ратæфир-фæс кодта: – Нæ намусгин фæсæвæди хуæздæр минæвæрттæ не 'хсæнæй цардгъæуа-гæй ке фæгъгъудæнцæ, е махæн нæ еу-гуремæн дæр æй нæ еумæйаг рист æма, банхæстгæнæн кæмæн нæйиес, уæхæн зиан. Уонæй алкедæр, е 'фсæддон ихæс

рæстуодæй æнхæст кæнгæй, равдиста лæгдзийнадæ æма сæрæндзийнадæ, сауæнгæ сæ цард дæр ма иснивонд кæнгæй... Уæ хæццæ хъонц кæнгæй, арфæ уин кæнун уæхæн аккаг фурттæ ке исгъомбæл кодтайтæ, уой туххæй. Етæ сæ цард равардтонцæ нæ бæстæ æма нæ адæми æдасдзийнадæ гъæуайгæн-гæй сабур арви сæрбæлтау. Нæ бæгъа-тæрти нæмттæ иронх нæ уодзæнæнцæ, – загъта республики Сæргълаууæг.

Цæгат Иристони разамонæг куд бафеплайдта, уотемæй республики муниципалитетти хецæутти социалон службити размæ æвæрд цæуы æдзæрд тугъдонти бийнонтæн алливарсуг агъаз кæнуни ихæс.

Сæ тугъдон ихæстæ æнхæст кæн-гæй, лæгдзийнадæ, æвзугъддзийнадæ æма хебæл нæ байауæрдуни æууæлтæ равдесуни туххæй Уæрæсей Президенти Указæй Лæгдзийнади ордентæй хуар-зæнхæгонд æрцудæнцæ (сæ мæлæти фæсте): сержант Александр Гордиенко (орден равардтонцæ æ фидæ Валерий Гордиенкомæ), рæнгъон Георгий Эпри-кян (орден равардтонцæ æ мадæ Бете-ти Ингæмæ), сержант Тулойти Альберт (орден равардтонцæ æ идæдзæ Кодзурти Викторимæ), хестæр лейтенант Эдуард Василенко (орден равардтонцæ æ мадæ Иринæ Василенкомæ), кæстæр сержант Демети Николай (орден равардтонцæ е 'нсувæр Демети Александрмæ).

Республикæ Цæгат Иристон-Аланий Сæргълаууæги æма Хецауади пресс-службæ

ФИДИБЭСТИ СЭРБЭЛТАУ ХЪАЗАУАТ — ЦИТГИЙНАГ!

РАЗЭНГАРДАЙ ЦЭУНЦЭ СЭ ИХЭС ЛЕНХЭСТ КЭНУНМЭ...

ТУГЪД ама уоми лэгдзийнадэ бавдесун, уэлдайдэр ба уэлахеци сэрбэлтау сауэнгэ цард дэр иснивонд кэнун ци ай, уой ахе карнабэл ка бавзурста, уонэй сэ еу — зундгонд афсэаддон архайгэ Оливер Уэнделл Холмс (1841-1935) уотэ загъта: «У могилы героя мы не печалимся от неизбежной утраты, а заражаемся его мужеством и с какой-то отчаянной радостью возвращаемся обратно в бой...»

Аци загъд уомэ гэгсгэ аеримистан, ама Украини сэрмагонд афсэаддон операций рэстэаг сэ ихэс рэстуодэй аенхэст кэнгэй не 'мзээнхонтэй бэггэатэраэй ка фэммард ай, уой туххэй радзубандий фэсте раст уодзээнэй уой дэр зэггун, ама уони

уодуэлдай лэгдзийнадэ разэнгардгээнэаг дэнцэ иссэй нэе фэсэвэдээн аэнэггээнэй дэр.

Уомээн ирд аэвдесэн — афсэадмэ цэуни афонэ кэмээн ай, етэ зингэ рэвдзэдэрэй аэвдесунцэ сэ еци ихэс исэнхэст кэнунмэ цэттэдзийна дэ.

Дэнцээнэаг ракой кэндзинан, абони Уэрэсей афсади рэнгитэмэ нэе фэсэвэди нэуэаг кьуэрттэ аэрвэтуни фэдбэл хабэрттэ. Зэггээн, аэрэги рафэндараст кодтонцэ, уэлдэфон-десантон афсэадти ка аенхэст кэндзээнэй е 'фсэаддон ихэс, еци инсэй лэххуэни. Сэ рафэндараст кэнуни фэдбэл ба цитгин мадзал аэрэст аэрцудэй Дзэуэагиггэуи Намуси Мемориали — Аено-

сон арт ама афсэаддон уэлдэфон-десантон афсади бундорэвэрэаг Василий Маргелови циртдзэвэени рази.

Зэггун гэуэй уой, ама исуйнаг афсэаддон Уэлдэфон десантон афсади службэ етэ еугурэйдэр сэхуэдтэ равзурстонцэ. Уонэй еу, **Сэбанти Сослан** куд загъта, уотэмэй десантон службэмэ ахе рагэй цэттэ кодта.

— Хьэбэр мэ фэндад-

тэй десантон афсади службэ кэнун. Зэрдэ аэвэрун, нэе фидтэлти кади аккаг унбэл аеновудэй ке архайдзээнээн, уомэй, — сэрустураэй загъта лэххуээн.

Седтонгээн фэндараст загътонцэ, Цэгат Иристони десантон Цэдеси сэрдар **Золойти Игорь**, нэе республика афсэаддон командэгээнэаг агаз-десантон **Рубен Петросян**, аэхсэнэагонд организаци ми нэвэрэрттэ.

ЗУНДГИН ЗАГЪДМЭ ИГЪОСЭГ КУ УИДЭ...

Ес уэхээн таурэххэ. Еу бийнонтэ, дан, Хуцауэн нивонд гал нивгарстонцэ ама синхбэсти аэрхуэтонцэ. Сэ хэццэ — еу мэгур уосэ ама ае фурт. Дэргэвэтийнэе рауадэй кувд, ама си еци бицэу хурфидзаумэуттэй аэгэр берэе рахуардта, уэдта си сэнэй дэр ахемэе хуарз фэакастэй.

Уэд дин аэрэгиу ае губун ку исресидэ ама ае мадэмэ ку ниггэаер кэнидэ:

— Нана, мэ хурфидзаумэуттэ аэндэмэ бурунцэ!..

Ама ин ае мадэ ба ку зэггидэ:

— Гье, дэ хурфидзаумэуттэ нэе бурунцэ, фал ци стори хурфидзаумэуттэ бахуардтай, етэ!..

Мадта уэд циуавэр губунтэ ес, Уэрэсей еугурадэон есбонадэ еци зудэй ка ранихуардта, ама ма нэрэнгэ дэр ма ниххуэруй, еци хэлэафгээнгүтэбэл? Хумэтэаг адэм ба, сэ нури цардиуаги аэгэрэй-аэгэрдэр аэгүдзэгдзийнэади фэдбэл ку исдзорунцэ, уэд син хецуаудзийнади уэлиау бадгүтэе рарэуонэ кэнунцэ, гьомэ, ахца нэйиес ама бухсетэ. Сэ еци загъдмэ гэгсгэ сэе фэрсээн: «Мадта Уэрэсей ама, абони Уэрэсейэн знагадэдийнэади ка аразуй, еци бэстити банки доллэртэ ама евротэе миллионтэй ка афснайуй, аргэуи галауантэ, еу иннемэй дессагдэр яхтитэ ама ма аэндэр цэмэадэсэгтэ ка даруй, уонээн алцидэр ку фэгэе кэнуй!.. Уой дэр — паддзахадон есбонади фэарци...»

НЭ ФИДТЭЛТИ НАМУСБЭЛ КАДЭ ДЕФТАУАГ УОДЗЭНЭНЦЭ

ЦЭГАТ Иристони Сэргьлэууэаг **Сергей Меньило** архайдта Цэгат Кавкази Суворовон афсэаддон училищэй — инсэйэймаг-юбилейон рауагди фэдбэл аэрэст кадгин мадзали. Ама рауагдонтээн сэ царди еци ахсигаг цауи фэдбэл зэрдигагэй райарфэе кэнгэй, ае радзубандий загъта:

— Абони рауагдонтээн зэрдэбэлдарээн бон ай — сумах фэацайтэ Цэгат Кавкази Суворовон тугъдон училищэе. Нур рахьахдэаф кодтайтэ цардмэ, алкедэр уи ахецеэн равзурста уэззау, фал гэггэуэ ама бэггэатэрдзийнадэй идзаг над — гэуэй кэндзэнайтэ Фидибэстэ! Разэй уэмэ

аэнгээлмэ кэсуэй устур фэдээн, алцидэр уэхэцэй аразгэ уодзээнэй. Ами бундор аэвэрд аэрцудэй кадэтон аэнсувэрдзийнадээн, уэ хэццэ 'й уэ царди хэсдзэнайтэ, ахурадон косэндони бэггэатэри истори ама традицитээн кадэ кэндзэнайтэ. Мэ зэрдэе уин зэггуй аэнтэстдзийнэади, фэдардзийнадэе ама уоди гьомс.

Уэлдай арфитэ ракодта профессорон-ахургээнгүти коллективээн, гьомбэлгээнэаг афицэртээн ама рауагдонтэ нийиргүтээн. 2022 анги рауагдонтэ аэнцэ фондз ама инсэй суворовони, уонэй фондз райстонцэе сугзэрийнэ

майдантэ, аэвддэс иссэнцэ ГТО-й нисандарти хецэуэртэ, инсэйемэе си ес спортивон разрядтэе, аэртемэй ба аэнцэ спорти мастертэмэ кандидаттэе.

Суворовон училищэй бэрэгбони мадзали ма архайдтонцэ нэе республика Хецуади Сэрдари хуэдэийэвэаг **Томайти Ирбег**, Хонсайраг аф-

сэаддон зилди раззагдэр инспектор **Огьуати Урузмэаг**, Республика Цэгат Иристон-Аланий ветеранти Совети сэрдар **Фриати Хьазбег**, 58-аг афсади командэгээнэаг хуэдэийэвэаг ихэстэе рэстэагмэ аэнхэстгээнэаг **Александр Неофилов**, училищэй директор **Тауитти Руслан** ама аэндэр иуазгүтэе.

СЭ ТУГЪДОН ХЪИАМЭТТЭН СИН — ГЪЭУГЭ АРГЪГОНД КУД ЦЭУА...

НУРТАЕККЭ Украини сэрмагонд афсэаддон операции аэнхэстгонд цэуэй, уоми уэрэсейаг афсэаддонти хэццэ ма архайунцэе граждайнаг адэймэгүтэе дэр. Етэ дэр еци тэссга уавэрти аэнхэст кэнунцэе, ци аллихузон ихэстэе сэбэл аэвэрд ес, уони. Уомэ гэгсгэ ба раст уодзээнэй, цэмэй уони хьиамэттээн дэр раст аргъгонд цэуа.

Гье уомэ гэгсгэ ба хуарз хьэппэарес равди-ста политикон парти «Еугонд Уэрэсе» — бацэттэе кодта сэрмагонд закьони проект, цэмэй афсэаддон операции ихэслэвэрдтэе аэнхэст кэнунмэ хунд граждайнаг адэймэгүтэе дэр нимад уонцэ тугъди архайгүтэбэл.

Дзубанди цэуэй бэсти

Гэрзэфтонг тухти граждайнаг косгүтэбэл, цалцэггээнэаг бригадиди иуонгтэбэл, дохтиртэе ама аэндэр спэциалисттэбэл. Еци проектмэ гэгсгэ уэхээн закьон фэдаргонд ку 'рцауа, уэд еци адэймэгүтээн лэвэрд аэрцэуэдзээнэй социалон агьази аллихузон мадзэлтэе (зэггээн, хьалонти льготитэе ама аэндэртэе) пайда кэнуни барэе.

Парти «Еугонд Уэрэсе»-й генсовети разамонэаг **Андрей Турчаки** дзубандимэ гэгсгэ, «Тугъдон архайдтити ветеран»-и уагэвэрдиди фэарци сэрмагонд афсэаддон операции тэелми ка архайуй, еци граждайнаг косгүтээн паддзахади 'рдигэй уодзээнэй уэлээнхэсэн социалон агьаз. Куд ма загъта, уоте-

мэй си фэдарэй аэруагэс кэнуй, Паддзахадон Думэ уэхээн закьони проект цубур рэстэагмэе ке исфедар кэндзээнэй.

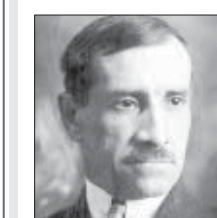
Цэгат Иристонэй граждайнаг цэргүтэе дэр беретэе архайунцэе сэрмагонд афсэаддон операции. Дзубанди цэуэй айдаг афсэаддон службэгээнгүтэбэл нэе, фал сэйигитэе ама цэф адэмээн агьазгээнэаг дохтиртэбэл,

уэдта афсэаддон техникае ама инфраструктурае нэуэагэй райаразуни кустити архайгэе спэциалисттэбэл дэр.

— Парти «Еугонд Уэрэсе» ке бацэттэе кодта, еци закьони проекти фэарци уодзээнэй не 'мзээнхонтээн уэлээнхэсэн социалон агьаздзийнади равгитэй хайгин уни фадуат, — зэггуй Паддзахадон Думи депутат **Таймазти Артур**.

Хун ЦЫЧЕН (1593-1665), китаияг финсэг: «Цьамарти нихмэе тох кэнгэй, ниууадзэ син над фэстэмэцудээн. Сэ хэццэ аэггэатир ун мисти цэа-сэ кьэрмэгэй ахгэунэй уэлдай нэй — миститэ нихху-аэдмэл уодзээнээнцэ, маргэй байдзаг кэндзээнээнцэ алфамбулай...»

Мээнэ нур нэе Уэрэсейэй ка фэллэдзэеги ай, етэ уэхээн нэедтэе сэхэцээн рагацау аэрцэттэе кодтонцэ — лэадэрдтээнцэ 'й: кэаддэриддэр уа, уэддэр сэе цьамардзийнэади син ами кэаронгонд цэуэдзээнэй, ама... Сэ маргэйдзаг уодихатт ба уомэй дэр бэрэг ай, ама фэсарэнтэй, уойиасэбэл берэе хуэрэзтэе син ка фэацай, еци бэстэбэл (Уэрэсе уэхээнгтээн сэ Фидибэстэе нэе адтэй ама нэй) аллихузон цыфикалэнтэе ке кэнунцэе, уомэй. Аэвэади, сэ нэуэаг «фусунти» зэрдэмэе фэацауни туххэй.

Александр ГРИН (1880-1932), финсэг: «Сэйрагдэр зэггуйнагбэл уайтэакке дзорун гэуэй, кенэ ба бафунэй уодзээнэй, уолээнбэл науэй царв ку ракалай, уэд е куд фенод уй, уой хуээн...»

Евгүд аэноси 90-аг аэнтэй фэстэмэе нэе Фидибэсти цардарэзти гүддэгүти унаффэгээнгүтэе ка иссэй, етэе комкоммэе знагадэгээнгүтэе адтээнцэе, уэдта ци унаффитэй «разамунд» лэвардтонцэе, етэе дэр зэранхэссэаг адтээнцэе, уой уингэй ама лэадэргэй, сэ нихмэе фэдарэй исдзэраг ама ниххуэрд раттунгьон ба нэе фэацай. Еци гүддаг афойнадэбэл аэрэст ку 'рцудайдэе, уэд, баруагэс уи уэд, нэе бэстэе абони аэгүдзэгдзийнэади ервэрт адтайдэе...

Александр ГРИБОЕДОВ (1795-1829) финсэг, дипломат: «Бэрнон бунэттэе адэймэгүтэе дэттунцэе, адэймэгүтэе ба фэаррэадуингьон дэр аэнцэ...»

Аэцагэйдэр фулдэр хэтти-ти бэрнон, нэе цардарэзти гүддэгүтэе кэми аразгэ 'нцэе, еци бунэттіе ке иснисан кэнунцэе, уони райдайэни уойиасэбэл фэстаунцэе, цума уонэй искурдиадэгиндэр а дуйнебэл нэйиес. Фал цубур рэстэагмэе рабэрэг уй сэ нецэйагдзийнадэе. Бэргэе ма сэ байиэвунцэе аэндэртэй, фал бэлахе ай, ама уэди уэнгэе аэгэр берэе зэран, цэмэйдэрти ба аэврэхуэаудзийнэади «фэскуэахун» син бантэсуэй...

УОЛÆФТÆ БА – БЕРЛИНИ

Советон Цæдеси Бæгъатæр, инæлар-лейтенант Иван Рослий Устур Фидибæстон тугъди рæстæг, куд тугъдон размонæг, уотæ архайдта Цæгат Кавказ немугаг-фашистон æрбалæборгутæй исугæгдæ кæнуни тугъдтити. Æма уæди цаутæ æма хабæртти кой кæнуи, фæстугъд ци документалон киунугутæ ниффинста, уонæми. Еци киунугутæй еуей исхудта «Æруолæфт-Берлини», евгъуд æноси 80-аг æнзти райдайæни рацудæй ССР Цæдеси гъæуайкæнуйнади министри рауагъдади. Абони си ци хецæн хæйттæ мухур кæнæн, уонæми дзубанди цæуи 1942 анзи фæззæги Дæуæгигъæуи рæбун тугъдтити туххæй.

ФЕГЪАЛ дæн, кадæр мин мæ усхææ ке басхуститæ кодта, уомæй. Мæхæбæл исхуæстæн æма талинги рауидтон штаби радгæси.

– Ци хабар æй?

– Бахатир кæнæ, æмбал инæлар, телефонмæ дæмæ дзуруй инæлар Масленников.

Æфсæдти цæгатаг къуари командæгæнæги æхсæви дзæнгæрæг дзорæг адтæй, цидæр ахсиаг цаутæ ке райдайдзæнæнцæ, уобæл. Исистон телефони хæтæл. Масленникови гъæлæс мæмæ фæккастæй цидæр тухстхуз. Иван Ивани фурт загъта, 37-аг æфсади гъуддæгутæ цудæнцæ, лæгъздæр куд нæ фæууи, уотæ, зæгъгæ, æма, дан, мæ зæрдæ дарун, 11-аг фестæг гвардион корпус æ ихæстæ Мæздæг æма Вознесенскаяйи бунмæ куд хуарз исæнхæст кодта, уотæ сæ нур дæр ке исæнхæст кæндзæнæй, уобæл.

– Фæцæуи дæмæ бастдзийнади афицер бардзурди хæццæ, – балæдæрун кодта командæгæнæг. – Уомæй базондзæнæ бæлвурд хабæрттæ...

Фронт ци уавæри æй, уой зудтон. Æзинæ ибæл дзубанди кодтан комбриг – 62 æма комбриг-34-йи хæццæ. Бæрæг адтæй: Вознесенскаяйи бунмæ саста бунати байзайгæй æма

Елхотти неци исæнтаугæй, гитлеронтæ Орджоникидземæ сæ них ке исараздзæнæнцæ, гæнæн ма ци еунæг рауæн ес, уобæлти, – Нальчикки районбæл. 37-аг æфсад дæр уоми лæудтæй. Æма кæд, Масленникови дзубандимæ гæсгæ, 37-аг æфсади дæр гъуддæгутæ уотæ лæгъз æнцæ, уæд Нальчик кенæ раттæн, кенæ ба гъуддаг уомæ цæуи.

Æз бадтæн карти уæлгъос æма нæ балæдæрдтæн, политикон кусти корпуси командири хуæдæйевæг, штаби хецæу, артиллерий хецæу æма ма радгæс никкидæр кæмæ фудзæрдта, етæ уатмæ куд æрбацудæнцæ, уой. Политикон кусти мæ хуæдæйевæг Павел Леонтийи фурт Базилевский мæ уæлгъос ку 'рлæудтæй, айдагъдæр уæд исхуæстæн хæрдмæ мæ сæрбæл. Мæ агъазгæнæг æма тугъдон æмбæлттæ мæмæ еци цæмæдес каст кодтонцæ. Етæ лæдæрдтæнцæ, корпуси командирмæ сæмæ æхсæвæ ке фæдзæрдтонцæ, е баст ке 'йи цидæр ахсиаг цауи хæццæ.

Æрбацæугутæн инæлар Масленникови дзубандий туххæй радзоргæй, æз загътон мæ гъуди Нальчикки тæссаг хъисмæти туххæй. Фал бастдзийнади афицери æрцудмæ нæ бон неци бæлвурд гъуддаг бакæнун

адтæй. Æз айдагъдæр еци бардзурд равардтон, цæмæй штабмæ фæдзæрдтæйуонцæ хæйтти командиртæмæ.

Цæгат къуари минæвар тугъдон амунддзийнадæ æрхъæртун кодта, рохс кæнун ку райдæдта, уæд. Корпус гъæуама тæккæ абони, 27 октябри, искæна æртиссæй километри æма дуккаг сæумæ гъæуайкæнуйнадон бунæттæ байахæсса Беслæнигъæу-Æрхонкæ-Фиййагдон-Дзиуаригъæуи, гъома, сахар Орджоникидземæ хæстæг бацæуæнти.

Корпусæн тагъд-тагъдæй ци бардзурд кустгонд æрцудæй, е нисан кодта: 62-аг хецæн денгизон фестæг бригадæ 98-аг гвардион артополки фиццаг æма æртиккаг дивизионтæмæ æма 73-аг танкити нихмæ тохæг хецæн дивизиони хæццæ, Черменигъæубæл, Орджоникидзæбæл, Гизæлбæл бахезгæй, ахæссуй Фиййагдон-Дзиуаригъæу. 52-аг хецæн минометон дивизион гъæуама адтайдæ Фиййагдонæй цæгатæрдæмæ, 62-аг æма 34-аг бригадти 'хсæн.

Багъæуаги сахатти корпуси цæттæй ке дардтан, еци 47-аг танкитæхсæг дивизион, 6-аг хецæн минометон батальон æма 54-аг хецæн пулеметон батальон гъæуама тохæн бунæттæ байахæстайуонцæ Дæллаг Санибай

рази. Корпуси штаб 54-аг зенитон дзармадзанти батареи хæццæ æ бунат байивтайтæ Орджоникидзæйæй дæс километрей бæрцæ уоддæр, Гизæлмæ.

Сæумæй 27 октябри авд сахаттæбæл фæсседтæн хæйтти командиртæмæ æма син равардтон еци бардзурд. Уомæй раст еу сутки фæсте корпус байахæста, ци бунæттæ ин амунд адтæй, уони. Æрæги Мæздæги куд адтæй, уотæ бабæй нур дæр мах разиндтан, знаги 1-аг танкон æфсад æ сæраг хъауритæ кумæ исаразта, еци рауæн.

Кæрæй-кæронмæ дæр корпуси раззаг тохæн бунæттæ адтæнцæ, фестæгæй бахезæн кæбæлти адтæй, уæхæн тæнæг хуæнхон цæугæдон Фиййагдони билтæбæл. Е неци уойисæ цæлхдор адтæй немугаг фестæг æфсæдæн, танкитæн ба уæлдайдæр.

Бунæттон цæргутæ берæ хъауритæ бахарз кодтонцæ ами гъæугæ гъæуайгæнæн фæрæзнитæ исаразунбæл. Силгоймæгтæ, зæрæндтæ, сувæллæнттæ къахтонцæ доргун зæнхæ, ластонцæ сикъит, еуæй-еу рауæнти траншейти фæрстæ федер кодтонцæ каутæй. Мингай адæймæгути уодуæлдай фæллойни фæрци къахт æрцудæй, лæг лæугæй кæми нигъулдæй, æртæ уæхæн траншейи, танкити æрбампурстæй уæлдай тæссагдæр кæми адтæй, Фиййагдони æма Дзиуаригъæуи 'хсæн, еци рауæн ба искъахтонцæ танкитæн æрбахезæн кæбæлти нæ адтæй, уæхæн арф уæрмитæ.

Сæ дæргææ 50, 100, 200 километри æма никкидæр фулдæр кæмæн адтæй, уæхæн гъæуайкæнуйнадон бунæттæ цал æма цал искъахтонцæ еци тæссаг рæстæг Кавкази алли гъæути цæргутæ! Цæйбæрцæ лæгдзийнадæ æма хъаурæ равдистонцæ етæ уæлахези сæрбæлтау! Нерæнгæ ма нур ка банцадæй, еци уарунтæй уомæл зæнхæ лæпп-лæпп кодта къæхти бунти, фал траншейтæ фæссор æнцæ. Сæ лигъз фæрстæ, хуарз над бруствертæ дзорæг адтæнцæ, сæ аразгутæ зæрдиаг куст ке бакодтонцæ, уобæл.

Фиййагдони размæ исæмбалдан 34-аг хецæн фестæг бригади командир болкъон Александр Василийи фурт Ворожицев æма 1-аг фестæг батальони командир капитан Николай Николайи фурт Радаевбæл. Капитан æ роти командирти зонгæ кодта тохæн бунæтти хæццæ. Æригон, хуæрзонд комбати зæрдæмæ фæццудæнцæ траншейтæ. Фал бригади командири цæсгонбæл зиндтæй цидæр гъиги тæлмæ.

– Ци 'рцудæй, Александр Василийи фурт? – рафарстон æй.

– А гъуддаг нæй, æмбал инæлар, – арф ниуолæфтæй Ворожицев. – Нартихуари ранигъулдан æма нæмæ æгириддæр неци зиннуй.

Æз ракастæн размæ. Æцæгæйдæр, нартихуари бæзгин хумæй неци зиндтæй.

– Гъай-гъай, абæлти траншейтæмæ æрбагъузон хъæбæр æнцон æй, – исарази дæн æз. – Бафтауæ æвæстеуатæй будур лигъз кæнунбæл.

Александр Василийи фурт фæдзæрдта, æ хæццæ ка адтæй, еци командиртæй еуемæ æма ин гъуддаг балæдæрун кодта. Мах фæрраст ан Дæуæгигъæуи 'рдæмæ. Æма цæйбæрцæбæл идарддæр цудан, уойбæрцæ хъæбæрдæр уидтан, берæ рауæнти нæ раззаг тохæн бунæттæ танкити æрбампурстæй тæссаг рауæнти ке адтæнцæ, уой.

Фиййагдони хонсаргæрон нæ капитан Радаев «равардта» æртиккаг батальони командир хестæр лейтенант Андрей Федори фурт Чугуновæн. Е дæр хуæст адтæй, Радаев ци гъуддæгутæ кодта, уæхæнттæбæл. Аци батальони размæ цæугæдонæн адтæй бæрзонд æма æмдзæхгæр билæ. Абæлти танкитæ æнцонæй не 'рбагæпп ласдзæнæнцæ, æма комбатæй федерæй æруагæс кодта, æ батальони тохæн бунæттæн æгириддæр нецæмæй тæссаг æй.

Уой фæсте бахаудтан 2-аг батальонмæ, командæ ин кодта хестæр лейтенант Михаил Гурыйи фурт Сараев. Батальони тохæн бунæттæ æрæнцæдæнцæ лигъз æма игон бунæтти. Раст зæгъун гъæуи, ами цæттæ адтæй танкити нихмæ къахт. Фал комбатæй не 'руагæс кодта, зæрдæдæргæ цæлхдор æй, е. Фæлтæрддзийнадæмæ гæсгæ зудта, дæс æма инсæй хуæдтæхæгæй бон ке æй уоми танкитæй бацæуæнтæ исæзмæнтун.

– Корун æма нин уæдта дууæ батареи æрбагæлдзетæ, – ниллигстæ кодта Сараев нæ дууемæй кæмæй курдта, уой нæ балæдæрун кæнгæй.

– Мæ бон нæй, æмбал Сараев, нæй мæ бон, – федерæй загъта Ворожицев. – Ци æртæ батареи мæмæ ес, уонæй дууæ æнцæ дæуæмæ, æртиккаги ба автоматчикти батальонæн равардтон. Ма мæмæ фæххæран уо, мæ лимæн, – фæлмæн гъæлæси уагæй ма загъта комбриг.

Æз уидтон, Сараевы цæсгон куд фæттар æй, Ворожицевæн æхецæн дæр еци хабар куд зин адтæй, уой. Æнцон кæми адтæй мæнæн дæр. Æз хъæбæр хуарз лæдæрдтæн: аци рауæн æрфедар кæнуни туххæй си ци ес, еци тухтæбæл бафтаун гъæуи æгирид неци, уæддæр танкитæхсæн дзармадзанти æртæ батареи. Махæн нæ бон нæ адтæй Сараевæн еунæг батареи раттун дæр.

Капитан Алипер Кадыр Халилов кæмæн командæ кодта, еци цуппæрæймаг батальон тохæн бунæттæ байахæста Дзиуаригъæуи нигуленварс. Ами дæр ма фæууидтан бæлвурд нисанмæ арæзт æма дæсни архайд: комбат æ сæйраг хъауритæ бамбурд кодта рахесфарси Алагирæй Орджоникидземæ надмæ хæстæг.

Изæрæрдæмæ бахъæрттан Майрæмадагмæ. Ами адтæй бригади штаб, е 'нхусадон къабæзтæ æма багъæуаги сахатти тухтæ – капитан Березови автоматчикти батальон. Батальони фулдæр хай адтæнцæ Каспийи С.М. Кирови номбæл тугъдон-денгизон училищæй курсантæ.

Дуккаг бон ма уæхæн «экс-

курси» рахес фарс гъæуагæнæг 62-аг бригадæмæ исаразгæй, æз гурусхæ набал кодтон – еугур рауæнти дæр сæ ихæс балæ- дæрдтæнцæ, бардзурд æнхæст- гонд цæуы, куддæриддæр гъæуй, уотæ.

Корпуси тохæн бунæттæн танкитæй цæйбæрцæбæл тæс- саг æй, уобæл гъуди кæнгæй, æз катай кодтон, æрдзон цæлхдор- тæ си æгæр минкый ке уодзæ- нæй, уобæл. Танкитæн сæ бон æнцонтæй уодзæнæй дууердæ- мæ кæнун Æрæдони урух будур- ти. Багъæуаги сахатти бæргæ хуарз фæййагъаз адтайонцæ еу рауæнæй иннæ рауæнæмæ æнцонтæй байевæн танкитæх- сæн фæрæзнитæ. Гъулæггæн, уæхæн фæрæзнитæ корпусмæ нæма уодзæнæй.

Уомæй æндæр нæмæ адтæй æмбесонди адæм. 34-аг фестæг бригади тохæн бунæттæбæл зелгæй, мæнæн фæцæй адæ- ми хæццæ хæстæг базонгæ уни фадуат. Етæ адтæнцæ æригон, хъаурæгин биццеутæ, хуарз лæ- дæрдтæнцæ сæ ихæс, цæттæ адтæнцæ знаги хæццæ тохи ба- цæунмæ.

Уæддæр ци æркодта корпус Владикавкази тæккæ бунмæ, – бафæрсун æй æ бон киунугæ- кæсæгæн, фронти кæци цаутæ бадæмдтонцæ комкоммæ аци рауæн æрфедар ун?

Тугъди ахид рауайуй уотæ, æма цæттæ кæнис еу гъуддаг- мæ, кæнун ба дæ багъудæй æн- дæр. Уотæ рауадæй нур дæр.

Мæздæги, Малгъæвæгæй æма Елхотти бунмæ знагæн æ тухтæ ку байсустæнцæ, уæд нæ командæкæнуйнадæ (æз дзорун æфсæдти Цæгати къуари ко- мандæгæнæг инæлар Маслен- никови æма Фæскавкази фронти командæгæнæг инæлар – Тле- неви туххæй) баунаффæ кодта: махæн дæр базмæлун афонæ 'й. Размæмпурсти афонæ ма адтæй уомæн дæр, æма нæ тух- тæбæл бафтудæй. Æфсæдти къуармæ æрбацудæй фараст артиллерии полки, нæуæг ми- нометон хæйттæ. Уомæй идард- дæр ма си адтæнцæ: танкитæх- сæн артиллерий 10 полки, 5 танкон бригади, 8 хецæн танкон батальони, 6 бронепоезди, гвар- дион минометти цуппар полки. Зингæ тухгиндæр фæцæй æф- сæдти къуарæн агъазгæнæг 4-аг уæлдæфи флот дæр.

Цубурдзурдæй, знагæн дзæ- бæх цæф никкæнуни туххæй Цæгатаг къуари тухтæ адтæнцæ фæгæ, кæд æма ма танкитæ æма авиаци гитлеронтæмæ фулдæр адтæй, уæддæр.

Знагæн никкъуæрд раттун хъæбæр гъудæй. Фæстаг тугъ- дити састу бунати байзайгæй, фашисттæ, раст зæггун гъæуй, еугур дуйнебæл нæбал гъæр кодтонцæ, Сурх Æфсад дæрæн- гонд æрцудæй æма æнæкъу- лумпийæй Цæгатаг Кавкази размæ цæуæн, зæггæ. Тæккæ афонæ адтæй нур уони нæ тухтæбæл баууæндун кæнунæн. Е фæб- бæрæг уидæ не 'фсæддонти зæрдиуагæбæл, исразæнгард сæ кæнидæ нæуæг æнтæстдзий- нæдтæмæ. Командæкæнуйна- дæ уой дардта æ зæрдæбæл.

Уомæй уæлдай ма нæ размæм- пурст æнæфæззингæ нæ адтай- дæ Сталингради бунмæ уавæр- бæл, уоми ба цудæнцæ карз тугъдтитæ.

Мæздæги, Мæлгъæвæгæр- дæмæ размæмпурст цæттæгонд цудæй хъæбæр лæмбунæг, ни- сангонд адтæй æртиккаг нояб- рмæ. Фал нæ пълантæн исæн- тæсун нæ бантæстæй.

Мæздæги æма Елхотти бун- мæ фæссикк уогæй, знаг равзур- ста æ амонд æндæр æрдигæй байагорунбæл. Уомæн равзурста Нальчикки район. Ами 13-аг æма 23-аг танкон дивизитæ, румынæг- ти 2-аг хуæнхон-фестæг дивизи, полк «Бранденбург» æма берæ æндæр хæйттæ æрæмбурд кæн- гæй, знаг æ цæф æруагъта 37-аг æфсадбæл. Æнæ танкитæ æма, багъæуаги сахатти ка фæууы, æнæ уæхæн хæйттæй æфса- ди лæмæгъ тухтæ ахæстонцæ 120 километрей уæрхæн фронт, сæ бон нæ бацæй уойбæрцæ танкити нихмæ фæллæун æма фæстæмæ цæун байдæдтонцæ Кавкази сæйраг хуæнхти цæгатаг фæхсти 'рдæмæ. Нальчикки разæй фашисттæ сæ танкитæ исаразтонцæ искæсæнмæ, Ор- джоникидзей 'рдæмæ. Сæ зæрди адтæй сахари исмедæг ун æма идарддæри размæмпурстæн сæ- хецæн парухат фадуæттæ иса- разун.

Гитлеронти идарддæри нисангæ ба адтæнцæ уæхæн: Ацилихъхъæй Вознесенскаямæ нади фæрсти цæгатагæрдæмæ ниццæвун, 90-аг æфсади къил- дунмæ рацæун æма, уой ниппур- хæ кæнгæй, цæугæдон Сунжи билтæбæл Грознамæ, Махачка- ламæ æма идарддæр Бакумæ æмпурсун. Сæ тухти еу хай не- муци зæрди адтæй Арвикомбæл Тбилисимæ исаразун.

Уой фæсте куд рабæрæг æй, уотемæй еци ихæс æвæрд ад- тæй румынæгти 2-аг хуæнхон- фестæг дивизибæл.

Куд уинæн, уотемæй октябри кæрони Нальчиккæй Орджони- кидзей 'хсæн исæвзурдæй хъæ- бæр тæссаг уавæр. Гитлеронтæ лæбурдтонцæ Цæгатаг Иристони сæйраг сахармæ æма сæ гъудæй бауорамун. Фал циуавæр тухтæй æнгизитæй бауорамун еугур 4-аг уæлдæфон тухти домбай агъ- азæй Цæгатаг Иристони лæгъз бу- дурти размæ ка цудæй, еци дууæ танкон дивизий? Нæ командæ- кæнуйнади нæ фæндадтæй уой туххæй сæйраг цæфæн æмбурд- гонд къуарæй тухтæ есун.

Уотемæй уавæр карзæй- карздæр кодта еу сахаттæй ин- немæ æма домдта æвæстеуат мадзæлттæ бакæнун. Фашистти танкити колоннити нихмæ æр- вист æрцудæй 10-аг фестæг кор- пус, цæугæдон Ирæфи билтæ- бæл куд æрфедар адтайдæ æма знаги куд бауорæдтайдæ, уотæ. Корпуси командир инæлар-лей- тенант И.Е. Ловягини размæ лæ- удтæй хъæбæр вазуггæн ихæс: урух фронти гъæуайкæнуйнади цæугæ-цæугæй аразун.

Уой фæсте цитæ 'рцудæй, етæ адтæнцæ кæрæдзей нихмæ цæуæг тухти æвепайди тугъди хузæн. Рæстæг дæр знагæн ку- ста, тухтæ дæр уомæ фулдæр

адтæй, æма исфæндæ кодта Ловягини тухтæбæл аллирдигæй æртухсун. 10-аг корпус рахуæ- стæй фæстæмæ.

Æвæдзи æма Цæгатаг къу- ари командæгæнæг гъуддагæн уотæ рауайунмæ дæр æнгъæл- мæ кастæй. Уомæй уæлдай 27 октябри сæумæй 11-аг гвардион фестæг корпус фæдесæй нæ исистун кодтайдæ æма 'й сахар Орджоникидзей æндаг гъæу- айгæнæнти не 'рæвардтайдæ. Уотемæй ба еци корпус Цæга- таг къуари командæкæнуйнадæ дардта багъæуаги сахаттæн, испайда си кæнуйнаг адтæнцæ 9-аг æфсади хæццæ размæм- пурсти рæстæг.

Инæлар Масленниковæн æнцон кæми адтайдæ, æхуæ- дæг ке исаразта, еци хъазауа- тон къуар фехалун, фал уавæр уотæ домдта. Мæздæги бунмæ фашистти ниццæвунæн ци тухтæ нисангонд адтæй, уонæй фæ- стæдæр берæ гæлст æрцудæй Орджоникидземæ.

31 октябри æнæгъæнæ бон нæ корпуси хæйттæ нивæбæл кодтонцæ гъæуайкæнуйнадæ, сæхе цæттæ кодтонцæ знагбæл исæмбæлунмæ.

Ворожищеве бригади коман- диртæ сæ бунæттæ байахæ- стонцæ фæлгæсæнти, дзармад- зантæ æма минометтæ цæттæ адтæнцæ тугъдмæ. Денгизон фестæгæфсæддонтæ (етæ ба адтæнцæ бригади фулдæр хай) цæттæ адтæнцæ знагбæл гъæу- гæ хузи исæмбæлунмæ.

Изæрмæ бригади сæрти æрбахизтæнцæ, 10-аг фестæг корпуси хæйтти фæстæмæ цуди æдасдзийнадæ ка гъæуай ко- дта, еци æфсæддонтæ. Нур гит- леронтæй мах корпуси хæйтти 'хсæн нæбал байзадæй еунæг уодгоймаг дæр, не 'сгаргути ку нæ нимайæн, уæд. 34-аг бригади командир æртæ къуари раври- ста Хæтæлдон æма Рассветмæ. Сгаргути размæ лæудтæй зин ихæс: гъæуама базудтайонцæ знаги тухти бæрцæ, æ фæндитæ æма, хъæбæрдæр кæцирдæмæ ниццæвуйнаг æй, уой.

Хæтæлдонмæ ци къуар рандæй, уой бафеппайдта, 31 октябри изæрæй еци гъæумæ

ке бацудæй гитлеронти къуар – дæсгай мотоциклисттæ æма тæк- кæ минкыйдæр дæс æма инсæй танки. Æвæдзи, етæ адтæнцæ 13-аг танкон дивизий сгаргутæ æма раззаг къуар. Æхсæви тари не 'сгаргутæ æрбаздахтæнцæ фæстæмæ.

Æндæр хузи исæнхæст ко- дта æ ихæс, Рассветмæ ка ран- дæй, сгаргути еци къуар. Ами адтæнцæ автоматчикти батальо- ни курсанттæ Воронцов, Само- нов, Сыч, Похваленко, Паршин, Данильянц, Мамаев, Ильин. Сæ сæргъи адтæй кæстæр лейте- нант Целиков. Етæ кастæнцæ æнæцохæй. Рассвети фашисттæ æрæмбурд кодтонцæ инсæй тан- кей бæрцæ æма берæ фестæг æфсад.

Æмбесæхсæвæ къуар еугу- рæйдæр æрæмбурд æй дзурд- гонд бунати. Ихæс æнхæстгонд æрцудæй, адтæй фæстæмæ цæ- уæн. Фал денгизонти нæ фæн- дадтæй, гитлеронтæн ести фид- билиз нæ бакæнгæй раздæхун.

– Æмбал кæстæр лейтенант, мæнæ ами, хæстæг æй се штаб, – æ фæндæ балæдæрун кодта курсант Сыч.

– Мадта штаббæл нæхе рандзарæн æма тугъд фæккарз- дæр кæнæн, – балæдæрдтæй æй Целиков. – Æма нæхе штаб- мæ ба нæ бæрæггæнæнтæ ка бахъæртун кæндзæнæй?

– Бригадæмæ рарветæн ес еу-дууемæн, – загъта Ильин.

– Гъема хуарз, цотæ уæ дууæ Сыч, – фæууорæдта 'й ко- мандир.

Ильин æма Сыч сæ сæртæ æруагътонцæ.

– Уæ зæрдæмæ нæ цæуй? – рафарста сæ Целиков. – Хæлттæ исгæлдзетæ, мадта.

Æ халæ не 'схуадтæй Само- новæн. Иннæ сгаргутæ кæстæр лейтенанти хæццæ хæдзæртти æма горенти аууæнтти гъузгæ- гъузгæ æрбахæстæг æнцæ гит- леронти штабмæ.

Гъæуайгæнæги æнæ хъипп- æнæ суппæй «бафснайгæй», денгизонтæ бавзурстонцæ штаб- мæ медæмæ бацæунбæл, фал гъæунги æрцæйцæуæг немучаг патруль фæууидта мард гъæу- айгæнæги æма фæдес исиста.

Сгаргутæ айтæ-уйтæ нæбал фæккодтонцæ, знагбæл гранат- тæй медæмæ ралæудтæнцæ. Гъæунгæмæ ци гитлеронтæ лигдæнцæ, уони ба æхстонцæ.

Тургътæбæл æма цæхгæр- мæ гъæунги сгаргути къуар фен- дæдуар æй Рассветæй, надбæл ма басугътонцæ еу бензинласæн автомашинæ.

Минкый фæстæдæр сгаргу- тæ адаги фæрраст æнцæ нæхе- уæнттæмæ. Фийагдони сæрти æрбахæзгæй сæ цуд фæссабур- дæр кодтонцæ. Рассвет æрди- гæй сурх-сурхид радардта сæ- уæхсæд, къæр-къæр кодтонцæ автоматтæ.

Никкидæр ма сгаргути еу къуар атоматчикти ротæй ко- мандир хестæр лейтенант М.М. Кирьяни разамундæй архайд- та разæй, Рассветæй минкый идарддæр. Сæ ихæс исæнхæст кæнгæй, сгаргутæ æздахтæнцæ нæхеуонтæмæ, фал сæ Рас- свети рази æрæстæфтæнцæ гитлеронтæ æма сæ æхсун рай- дæдтонцæ. Сгаргутæ нæ фæкки- удтæнцæ, фал карз тохи уæззау цæф фæцæй роти командир.

Æмбесонмæ хæстæг 1 ноя- бри, 34-аг бригадæ кæми лæуд- тæй, ецирдигæй райгъустæнцæ дзармадзанти еугай гæрæхтæ. Цалинмæ корпуси штаби хе- цау дæлболкъон Глонти бри- гади штаби хецау дæлболкъон Каравани хæццæ телефонтæй дзурдта, уæдмæ гæрæхтæ ба- сабур æнцæ. Куд рабæрæг æй, уотемæй фашистти фæндадтæй мах тухтæ исбæрæг кæнун. Фий- йагдони нигулæн билтæбæл ци къотæртæ адтæй, уони 'хсæнти æрбахæзгæй, дæс танкей бæрцæ æрбахæстæг æнцæ дуккаг бата- льони размæ æма ибæл нимпур- сунбæл равзурстонцæ. Фал сæ размæ, танкитæн рахæзæн кæ- бæлти нæ адтæй, уæхæн къахт ку рауидтонцæ, уæд ниллæуд- тæнцæ. Махонти дæр ма æндæр ци гъудæй – танкитæхсæн топпи- тæй сæбæл ралæудтæнцæ æма еу машинæ иссугътонцæ. Инне- тæн сæ сæр сæ кой иссæй. Æма кæд нæ тугъдонтæн æхцæуæн адтæй, уæддæр лæдæрдтæнцæ: е адтæй бæрæггæнæн лæбурд.

(Уодзæнæй ма).

«ГДЕ СОКРОВИЩЕ ВАШЕ, ТАМ БУДЕТ И СЕРДЦЕ ВАШЕ...»

Наверное, не осталось ни одного средства массовой информации, где бы так или иначе не комментировались факты бегства из России некоторых представителей так называемой «культурной элиты» и тех толстосумов, которые свои многомиллиардные достояния нажили на разворовании общенародного достояния. И они не просто сбежали, а еще, чтобы как-то оправдать свое предательство, поносят вскормившую их страну (никак не можем назвать Россию их Родиной – у таких родины не бывает, а есть страна, где им до поры до времени вольготнее жить) поносят гнусными измышлениями.

Вот и на недавно прошедшем в Санкт-Петербурге 25-м международном экономическом форуме Президент РФ Владимир Путин, выступая на пленарном заседании, позицию тех, кто сегодня говорит, что им стыдно считаться россиянами, прокомментировал так: «Знаете, это стыдно тем, кто не связывает свою судьбу и судьбу своих детей с нашей страной. Им не просто не стыдно – они просто не хотят, чтобы у них возникли проблемы в тех регионах, где они хотят жить и хотят, чтобы там воспитывались и жили их дети...»

И разве вот такое поведение этих «эмигрантов» не есть элементарное предательство? Со всеми вытекающими из этого греховного деяния последствиями, которые выразились в том, что эти еще вчера пели патриотические песни, прославляли все российское, а теперь «переформатировались» и, сбежав под крылышко наших заклятых врагов, стали поливать грязными измышлениями страну, так много сделавшую для их благополучия и процветания.

Не будем размышлять столь духовной омерзительностью они наделены были по природе своей или это просто приобретенное состояние. Но одно ясно: этому немало поспособствовало и общество, а точнее – часть сидящих во власти. Не они ли холили и лелеяли, одаривали всеми возможными и невозможными благами тех же, «деятелей»? Судите сами.

Писатель Валерий Кириллов ведет дневник «Взгляд из русской провинции» – это записи о конкретных фактах и событиях нашей сегодняшней действительности. Отдельные части дневника время от времени публикуются в газете «Советская Россия». Так, в номере от 26 апреля с.г. свою публикацию озаглавил «Жажда справедливости». Приведем одну цитату:

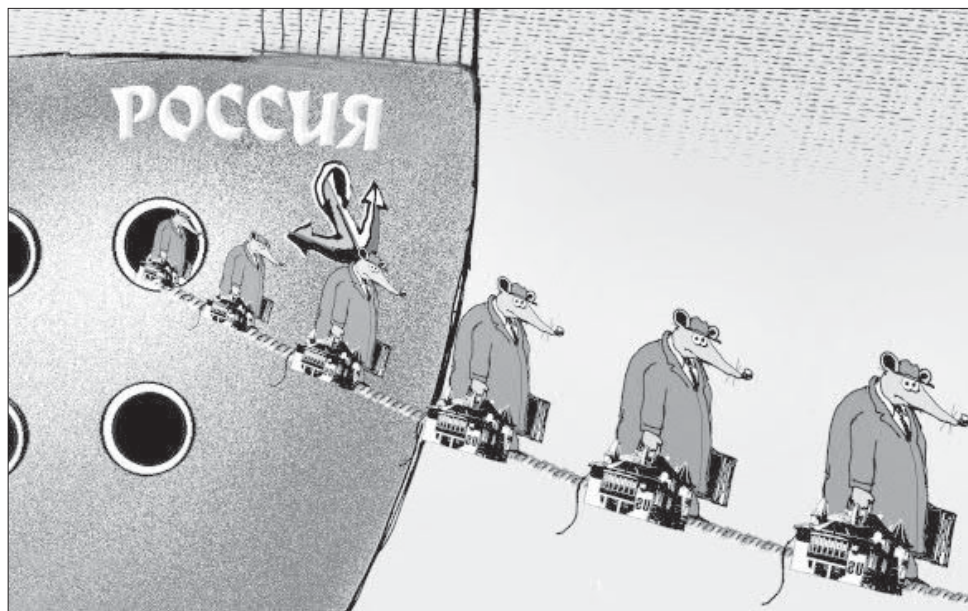
«3 апреля. Ради интереса просмотрел в Википедии биографии тех, кто не одобрил решение президента Путина по Донбассу и Украине, сбежал за границу. Все осыпаны премиями, почетными званиями и почти и у всех ордена и медали: Макаревич – ордена Почета и «За заслуги перед Отечеством» IV степени; Ахеджакова – ордена Почета и «За заслуги перед Отечеством» IV степени; Гребенчиков – орден «За заслуги перед Отечеством» IV степени; Пугачева – ордена «За заслуги перед Отечеством» II, III, IV степени; Галкин – орден Дружбы; Венедиктов – медаль ордена «За заслуги перед Отечеством» II степени; Муратов – ордена Почета и Дружбы... Мало улачивали? Может, им еще по одному ордену или медали выдать? Когда вернутся из «длительного отпуска?»..

Ну да ладно с ними, с этими, и до этого особо святящимися, а теперь вовсе потухшими «звездами» – сбежали и сбежали. Только... Впрочем, еще одна цитата из дневника Владимира Кириллова:

6 апреля. Услышал мнение столь же обманчивое, как и расхожее:

– Либералы сбежали на Запад, легче будет дышать.

Галкин, Шендерович, Макаревич, Гребенчиков, другие мелкие, хотя и публичные космополиты – всего лишь громоотводы для общественного мнения. На них общественность вымещает свое не-

довольствие пятой колонной. Не удосуживаясь обратиться на ту часть «элиты», что проводила законы в интересах олигархата. А сейчас «перебулась» в «защитников народа» и «патриотов России»...

Вот именно: как раз на тех, кто бесовски обворовывает нашу страну, а следовательно и весь народ, и следует обратить внимание именно сегодня, когда для России и российского общества настало время твердо поверить в свои силы. Поэтому поводу В.Путин в своем выступлении на Санкт-Петербургском форуме ясно сказал:

«Необходимо стремиться идти вперед, меняться, чувствовать дыхание времени и проявлять для этого национальную волю и решимость. Россия входит в наступающую эпоху мощной суверенной страны. Мы обязательно используем новые колоссальные возможности, которые открывает перед нами время, и ставим еще сильнее.

А потому надо четко определиться: с кем нам по пути, а с кем никаких дел не должно быть. И вновь – цитата из дневника В.Кириллова:

5 апреля. В стране два процесса – сплоченность народа, ощутившего страшную опасность для России с украинского и в целом западного направления, и, одновременно, его недовольство псевдоэлитой. Скачал из Интернета клип с песней Андрея Куряева (стихи Натальи Авериной), обращенной к либеральному интеллигенту:

*...Все не так и в дороге, и в песне,
и народец какой-то дрянной,
ты же весь из себя европейский,
не живи с нелюбимой страной.*

*Но тебя ведь не выдернешь, сволочь,
поседевший, несчастный, больной,
всем назло, завывая и ссорясь,
ты живешь с нелюбимой страной.*

*Толерантный насквозь, либеральный,
ты под юбку ей лезешь хмельной
и, воспряв от подачи банальной,
снова спишь с нелюбимой страной...*

...Отставник Н., бывший летчик, считает, что «в верхах много благодушия, но обстановка требует жестких мер». Предлагает ввести мобилизационное управление...

Введение мобилизационного управления, хотелось бы, чтобы поспособствовало возвращению в Россию, в ее собственность всех тех миллиардов финансовых средств, всех тех богатств, которые были вывезены из нашей страны и осели в недружественных нам государствах. А всего этого немало. Судите сами по статье профессора Валентина Катасонова, которую перепечатываем из газеты «Советская Россия» (в номере от 18 июня с.г.)

Капитал из России бежит вместе с его хозяевами

Необходимо срочно остановить процесс дальнейшего вывода капитала и валюты из страны.

Я уже писал, что на фоне роста чистой валютной выручки от внешней торговли (положительное сальдо торгового баланса) наблюдается нарастающий отток капитала из страны. После введения в начале санкционной войны жестких валютных ограничений происходит постепенное их ослабление (под предлогом того, что, мол, надо сдерживать чрезмерное укрепление рубля).

Валютная выручка не возвращается в Россию, оседая на счетах иностранных банков. А та валюта, которая была размещена в российской банковской системе, утекает из страны. Коллективный Запад рано или поздно наложит свою лапу и на эти валютные активы российского происхождения (сначала заморозка, потом конфискация), но те, кто аккумулирует валютные активы за рубежом, об этом не думают. Или рассчитывают откупиться, приобретая на Западе «индальгенции»: сделав пожертвования на дело борьбы с «империей зла» – Россией.

Сказано в Евангелии: «...Где сокровище ваше, там будет и сердце ваше» (Мф. 6:21). Владельцы капитала хотят воссоединиться с капиталом. Есть много признаков

того, что выезд богатых из России набирает темпы. Британская консалтинговая и аналитическая компания Henley & Partners в начале текущей недели обнародовала доклад, содержащий прогноз масштабов международной миграции граждан разных стран, имеющих статус миллионеров (имеющих состояние от одного миллиона долларов США). 14 июня британская The Guardian опубликовала основные положения доклада.

Первое место в рейтинге стран по показателю ожидаемого в 2022 году числа покинувших родину миллионеров заняла Российская Федерация (ожидаемый отток – 15 тысяч человек). Причинами массового исхода авторы называют начавшуюся в феврале специальную военную операцию ВС РФ на Украине и последовавшие за этим санкции коллективного Запада. И, естественно, антисанкционные меры Москвы, особенно связанные с валютно-финансовыми ограничениями. «Россия истекает кровью миллионеров», – как выразился Эндрю Амойлс, глава исследовательского отдела New World Wealth, который собирал данные для Henley & Partners.

Материковый Китай, население которого превышает численность населения России на порядок, занимает второе место с ожидаемым чистым оттоком в 10 тысяч миллионеров. Причиной исхода из КНР называют то, что Пекин принял жесткие меры в отношении технологических компаний и криптовалют. Строгие карантинные меры, введенные в связи с COVID, также ударили по китайским акциям. А если учесть и Гонконг, исход из Китая составит 13 тысяч миллионеров.

Далее в рейтинге следуют: Индия – 8 тыс.; Украина – 2,8 тыс.; Бразилия – 2,5 тыс.; Великобритания – 1,5 тыс.

Удивительно, что в этот список попала Великобритания, которая всегда была для богатых центром притяжения. Причиной стали «чистки» российских олигархов и прочих богатых граждан российского происхождения, начавшиеся после 24 февраля. Многие из них уже считали себя гражданами Великобритании, но сейчас запущен процесс отъема гражданства и имущества. Статус Лондона как убежища для богатых резко пошатнулся.

На четвертом месте – Украина. Судьба этого государства под большим вопросом. Кстати, оцениваемое число богатых беглецов с Украины (2,8 тыс.) составляет 42% по отношению к общей численности миллионеров в этой стране. Это самый высокий относительный показатель в мире. По России он оценивается в 15%. В других странах он гораздо скромнее: Индия – 2%; Бразилия – 2%; Великобритания – 0,2%.

Великобританию и США как главные убежища богатых стремительно замещают другие страны. Обозначились эмиграционные настроения и среди американцев. Число заявок на окончательный выезд из США стремительно растет. Занимающиеся вопросами смены гражданства фирмы Latitude Residency & Citizenship и Dasein Advisors заявили, что за последние три года они получили больше запросов от американских клиентов, чем за предыдущие 20 вместе взятых. И среди тех, кто отказывается от гражданства США, немало людей, имеющих статус миллионера и меняющих свой американский паспорт на «золотой паспорт» других стран и юрисдикций.

США пока еще сохраняют чистый приток в размере 1500 миллионеров, но это на 86% меньше, чем в 2019 году. Авторы доклада связывают утрату Соединенными Штатами и Великобританией статуса убежища для богатых с ростом налогов в обеих странах, а также последствиями Brexit в Соединенном Королевстве.

В докладе отмечается: «Великобритания потеряла свою корону центра богатства, а США быстро исчезают как магнит для богатых мира, и ожидается, что ОАЭ обгонят их, привлекая самый большой чистый приток миллионеров во всем мире в 2022 году».

Ожидается, что к концу года около 4000 российских миллионеров переедут в ОАЭ. Это примерно в три раза больше, чем в 2019 году. Я уже писал об исходе из России в ОАЭ богатых граждан. Они не только покупают гражданство, но также скупают недвижимость и создают в этой стране свой бизнес.

А вот другие главные убежища для российских миллионеров: Австралия – 3500 человек, Сингапур – 2800, Израиль – 2500. Также предполагается, что будут привлекательными налоговые гавани «трех М»: Мальта, Маврикия и Монако. Они популярны для беглецов и не только из России. Ожидается, что в 2022 году на Мальту переедет около 300 миллионеров из разных стран, на Маврикий – 150. Названные гавани сделали торговлю «золотыми паспортами» важным источником инвестиций и бюджетных доходов. Продажей «золотых паспортов» занимаются также Кипр, Новая Зеландия, Португалия, Австрия.

Иммиграция в такие гавани может оканчиваться даже не по зубам мелким миллионерам. Взять, например, Мальту. Кандидаты на получение гражданства должны внести более 740 000 долларов США в национальный фонд развития, более 860 000 долларов США в инвестиции в недвижимость, более 12 000 долларов США на благотворительность. Это необходимо, но недостаточно. Надо еще прожить в стране не менее 36 месяцев (что-то наподобие испытательного срока). А как быть, если у богатого «подгорает», ждать невмочь? Как, например, в случае с беглецами из России или Украины. Чтобы ускорить процесс, заявитель должен выложить еще почти миллион долларов в виде дополнительных взносов в национальный фонд развития и инвестиций. В этом случае срок обязательного проживания сокращается до 12 месяцев.

В России уже успели прокомментировать цифры доклада Henley & Partners. Отмечается, что к этому исходу российские миллионеры готовились многие годы. Военные действия на Украине и санкции коллективного Запада лишь ускорили финальную фазу операции. Так, депутат Госдумы Олег Нилов говорит: «Уезжают те, кто, можно прямо сказать, уже уехал, только оставял для себя здесь какой-то дополнительный или основной источник доходов. А дома, виллы, бизнес, учеба детей, теща и жена уже давно были там. Поэтому я думаю, что эти 15 тыс. миллионеров – никакая не потеря».

Все верно. 15 тысяч миллионеров нельзя назвать потерей. А вот те милли-

арды (а точнее, сотни миллиардов долларов), которые они вывозили из страны на протяжении многих лет, все-таки являются потерей. Необходимо срочно остановить процесс дальнейшего накопления таких потерь, установив жесткие запреты на вывод капитала и валюты из страны.

А теперь, думается, в самый раз сказать и о том, кто же они и что из себя представляют те, кто в современной России лепит себя элитой. Об этом на днях на страницах опять же газеты «Советская Россия» (в номере от 9 июня с.г.) поведал Николай Арефьев, первый заместитель председателя Комитета Госдумы по экономической политике. Предлагаем вашему вниманию эту статью.

ЭЛИТА

«Элита представляет собой устойчивую общность с глубокими связями входящих в нее людей, имеющих общие интересы и доступ к рычагам реальной власти».
(Энциклопедия)

В России их называют элита! Их не надо называть по именам, их знают все! Они не родовиты, не имеют высоких титулов и даже не герои капиталистического труда. Но богаты! Сказочно богаты!

Они сумели в смутные времена откусить кусок Советского Союза, потом еще кусок и еще! А затем подобрались к энциклопедической «реальной власти». А власть дает многое!

Им разрешили прятать российский бизнес в офшорах. Для них приняли законы об избежании двойного налогообложения, чтобы не платить налогов в российский бюджет. Для них придумали возврат НДС и обратный акциз. Ради них обнулили вывозные пошлины, приняли закон о невозврате выручки от продажи золота, хлеба и металлов. Для них сняли валютный контроль, открыли два офшора, где освободили практически от всех налогов и даже от уголовной ответственности. Была попытка принять закон, позволяющий из бюджета компенсировать утрату имущества за рубежом по решению суда, но дальше первого чтения не пошло. «Жаль», сейчас он бы пригодился!

Им разрешается работать вчерную, и теневой бизнес возрос до четверти ВВП. С ними нещадно «борются», но от этого они становятся только богаче. Вся правоохранительная машина стоит на их охране. Помните у Лермонтова: «Пред вами суд и правда – все молчи!..»

Перед ними на задних лапках стоит и Государственная дума, и негосударственные тоже. Сейчас, после изгнания российской олигархии с Запада, они начали перебираться в Россию. Но чем здесь заниматься? Условий для бизнеса нет! Но двое из них нашлись и решили поделить между собой коммунальное хозяйство при помощи концессий. Сегодня заключено уже 3178 концессионных соглашений. Вот здесь и пригодилась Государственная дума, которая, спекулируя антикризисным положением, протаскивает законы, которые обогатят элиту, но разорят народ!

К примеру, олигархи теперь могут заключать концессионные соглашения, в частности, в коммунальном хозяйстве, без конкурса, то есть монопольно. А если им

ву сельского района к элите государства? Не задумывайтесь! Можно! Совсем недавно у одного подмосковного главы района обнаружили 9 миллиардов рублей денег и 1700 объектов недвижимости. Не у каждого царского князя было такое богатство. А вы говорите не элита!

Замначальника таможни в советское время – должность пустяковая и на элиту не тянет. Но у нынешнего носителя такой должности обнаружено 100 миллионов долларов и 18 тонн золота завалось под полом!

Такой негласной элиты в России великое множество!

Российская явная «элита» совсем недавно насчитывала 123 субъекта с суммарным состоянием 606 миллиардов долларов. Это чуть меньше, чем у государства Россия (640 млрд долл.). Правда, сегодня уже нет былого величия, потому что половину этого состояния отняли и у государства, и у «элиты». Естественно, число долларовых миллиардеров снизилось до 88 человек.

Но если это по определению элита государства, то она должна отвечать за государство. В США в разгар ковида элита «сбросилась» на помощь государству для борьбы с последствиями карантинных мер. Российская «элита» в первом квартале 2020 года увеличила свое состояние на 62 миллиарда долларов и ни копейки государству не дала!

Возникает один неудобный вопрос: почему страна 30 лет живет на прожиточном минимуме и минимальном бюджете, а половина доходов государства принадлежит 123 гражданам?

Есть и еще один неудобный вопрос: почему в России этих людей называют элитой, а за рубежом считают людьми, мягко говоря, незаконно обогатившимися и заводят на них уголовные дела? Выходит, там они – жулики, в России – элита! Как же тогда называется государство, где все наоборот: жулики – это элита, а академики, ученые и порядочные люди – нищоброды?!
Вопросов много! Ответов мало.

Но на один вопрос все-таки ответ есть – почему на российских воров за границей заводят уголовные дела? А потому, что эта самая граница и рекомендовала российским жуликам в 90-е годы воровать, подсказала, как воровать и где хранить! Поэтому там, за границей, про наших воров все знают, а в России только догадываются.

22 марта финская таможня задержала 21 яхту из-за подозрений, что эти суда могут принадлежать российским бизнесменам, попавшим под санкции, сообщила газета Helsingin Sanomat.

Яхты нашей «элиты» разбросаны по всем морям, и их каждый день задерживают или ставят под арест. Уже задержаны 12 яхт, да каких! Самая «дешевенькая» – 30 миллионов долларов, а самая крутая – 600 миллионов долларов, это годовой бюджет такого города, как Нижний Новгород!

Каким же непосильным трудом можно заработать на такую яхту? Как можно сколотить состояние размером в 18 миллиардов долларов?

Такие деньги трудом не зарабатывают, их воруют у государства. Но государство в России этому воровству способствует. Зарубежные инструкторы по грабежу озаботились: почему же государство не отбирает краденое? И решили, что если это не нужно России, то нужно им! И стали отбирать не только яхты, но и недвижимость, и деньги. В частности, Италия заграбастала 800 миллионов евро у наших элитных хапуг, а Франция – 850 миллионов! Кто больше?..

Что касается элиты, то в энциклопедии есть и другое определение: это «лучшие, отборные экземпляры животных, получаемые путем селекции для выведения новых сортов». Все сходится!

Обзор прессы и комментарии подготовил
Тотраз БАЛИКОВЕВ

ЕУМÆЙАГ ДЗУБАНДИЙ ПАЙДА АГЪАЗИАУ УОДЗÆНÆЙ...

Форуми райдайæни æ архайгутæн зæрдиагæй райарфæ кодта нæ республики Хецауади Сæрдар **Дзанайти Барис**. Æма æ радзубандий загъта:

– Аци мадзалæн æ ахсгагдзийнадæ уомæй æй, æма æрæмбурд кодта æнæгъæнæ Цæгат Кавказæй дзиллон хабархæссæг фæрæзнити косгити æма федералон нисани хæццæ разагъди экспертти – е æй æ сæйраг менеуæг. Абони уавæртæ домунцæ уæхæн куст. Уинæн дуйней æйивддзийнадæ, уой хæццæ æйивуи мухури фæрæзнити куст дæр. Нæ регионæн ес устур фæлтæрддзийнадæ æхсæнади куст аллихузон къабæзти. Сумахæй аразгæ 'й нæ адæми цæстингас сæйраг фарстатæмæ. Рæстæги домæнтæмæ гæсгæ гъæуама арæст æрцæуа еугонд æцæгдзийнадæй хайгин дзиллон хабархæссæг фæрæзнæ. Уомæй уæлдай, сæхе уагæвæрд ес нурикон технологитæн, æма

син аци фæрæзни фæрци иссердзинан гъæугæ бунат. Форум уодзæнæй пайда алкæмæн дæр.

Форуми арæнти арæст æрцудæй журналистти 'хсæн ерис социалон-экономикон къабæзти. Уой хæццæ ма арæст æрцудæй преми «Кавказ. Стереотиптæ сæтгæй». Уой фæрци Кавкази ахедундзийнадæ гъæуама исирæза, куд размæцуд регион, уотæ.

Бони дуккаг æмбеси форуми архайгутæ æрбамбурд æнцæ пленарон сессимæ. Еци æмбурди кадгин иуазгутæ адтæнцæ Сергей Меняйло æма Цæгат Кавкази федералон зилди иннæ регионти хецауади оргæнти иннæ минæвæрттæ. Сергей Меняйло æ радзубандий зæрдиаг салам загъта форуми архайгутæн, уæдта фæббæрæг кодта, исæвзургæ æхсæнадон-политикон уавæрти дзиллон информаций фæрæзнити размæ ци фиццаградон нисантæ лæууи, уони.

Ауæхæн хуæрзеугутæй форуми рæстæг исхуарзæнхæ кодтонцæ, профессионалон конкурсти уæлахезонтæбæл нимад ка æрцудæй, еци журналистти.

Сергей Меняйло æ радзубандий загъта:

– Аци форум хуннуй «PRO Кавказ», уомæн æма, Кавказ æй размæцуд æма ин аллихузон къабæзти ес устур фæдæн. Абони нæ бæсти, куд еугур дуйней, цæуи информаций тох. Сумахæй аразгæ 'нцæ аци тохи фæстеугутæ. Дуйней ес журналистти дууæ къуари: еуетæ сæхе рауæйæ кæнунцæ, иннетæ ба æхсæнадæн пайда

хæссунцæ. Фæндуй мæ, цæмæй аци форуми фæрци фæуурухдæр кæнайтæ уæ дæсниади зонундзийнæдтæ, æма уæхæцæн дзуапп раттæтæ: «Кæци журналистти къуармæ хаун?»

Медиафоруми туххæй бæлвурддæр æрмæг ниммухур кæндзинан нæ газети хæстæгдæр номертæй еуеми.

Нæ уацхæссæг

ГЪАР бæнттæ ралæудтæнцæ æма адæм ахидæй-ахиддæр цæун байдæдтонцæ фæсгорæтæмæ, дачитæмæ, беретæмæ ба хуæздæр кæсуй фæлладуадзæн паркити тæзгъо кæнун. Гъулæггагæн, æрдзи гъæбеси кæмифæндидæр фембæлæн ес гæбутæбæл. Е æй тæссаг цæрæгой æнæнездзийнадæн æма сауæнгæ адæймаги цардæн дæр.

«Роспотребнадзор»-и цæгатиристийнаг управлений минæвари дзубандимæ гæсгæ, гæбути хуæститæй ка фæззинун, Цæгат Иристони фæзуатбæл уæхæн хуæцгæ нестæ – боррелиоз, энцефалит æма æндæртæ нæ рабæрæг æнцæ.

Эпидемион афони райдайæнæй нурмæ гæбути хуæстити хæццæ 144 адæймаги (уонæй 29 æнцæ 14 анæмæй кæстæр кари сувæллæнттæ) медицинон косæндæнтæмæ бахаудтæнцæ. Фарæ аци афони гæбути хуæстити хæццæ дзæбæхгæнæндæнттæмæ бахаудтæнцæ 147 адæймаги. Медиктæ сæмæ сæ цæстæ дарунцæ.

Апърели райдайæг гæбути хуæститæ рахæссунцæ октябри уæнгæ. Адæмбæл тæккæ ахиддæр фæхуæцунцæ май æма июни. Адæм берæгæйттæй сæ фæллад кæми уадзунцæ, дезинфекцион къабази косæндæнтти косгутæ гæбути нимхæу-

астæй пурф кæнунцæ уæхæн бунæттæ æма дзæбæхгæнæндæнтти фæзуæттæ. Хуастæй бапурф кæнун гъæуи 85,2 гектары фæзуат.

Гæбути фæххуæст адæймагæн хъæбæр тæссаг ке 'й, уомæ гæсгæ ба си хе гъæуай кæнун гъæуи рагацау. Æрдзон рауæнтæмæ цæугæй гъæуи гъæуайгæнæн уæледарæс искæнун: хæлаф, капюшон æма æндæр фæлузитæ.

Уæхæн балций раст уогæй, зæрдæбæл дарун гъæуи уой, æма гæбутæ аци афони исберæн унцæ къахнæдти æма гæди кæрдæггун нæдти. Сæ царди сæ еудадзугдæр гъæуи уомæл уæлдæф. Уомæ гæсгæ гæбутæ исæмбурд унцæ, зайæгойтæ зæнхи уомæладæ кæми фæууорамунцæ, уæхæн бунæтти. Ахиддæр етæ фæуунцæ игуæрдæнтæмæ хæстæг гæдикæрæнттæ, сифтæгин гæдтæ, цадитæ æма цæугæдæнтти билгæрæнтти. Гæбутæ исæхид унцæ хехгун гæдти дæр, ка никкалдæй, бæлæсти уæхæн цæнтгæ микроклимат ке исаразунцæ, уой туххæй. Сор нæзибæлæсти къохти гæбутæ æстæн хатт фæуунцæ.

Куд загътан, уотемæй гæбутæ ахиддæр исæмбурд унцæ гæди нæдтæмæ хæстæг. Куд рартастонцæ, уотемæй гæбути аци бунæттæмæ æркæнуй цæрæгой-

ти æма адæми тæф, еудадзуг сæбæл ке цæунцæ, уой туххæй.

Багъуди кæнун гъæуи, апърели дуккаг æмбесæй июли райдайæнмæ гæбути нимæдзæ кæми фæффулдæр уй, уæхæн бунæттæ дæр æма етæ ба æнцæ: сифтæгин гæдтæ, æрхитæ, цæугæдæнтти дæлвæзтæ æма игуæрдæнтæ. Кæд сахарии евгуд анги кæрдæг æма бæлæсти къалеутæ сифти хæццæ æнæфснайдæй байзадæнцæ, уæд гæбутæн етæ дæр æнцæ сæ хуæздæр цæрæн бунæттæ. Æлвид газонти ба сæ некæд фæуундзæнæ.

Гъай-гъай гæбути хæццæ куд тох кæнун гъæуи, уой дæр гъæуама зонæн. Уонæй хе гъæуай кæнуни хуæздæр фæрæзнæ ба æй сæ нимæ аллихузон препараттæй пайда кæнун. Æндæр гъæуайгæнæн фæрæзнити туххæй ку дзорæм, уæд етæ ба æнцæ репелленттæ, гъома, тæрсунгæнæн бауæргæдтæ æма æмбæлгæ уæледарæси цæун.

1. Фиццагидæр искæнун фæгъгъæуи æхгæд къахидарæс (ботинкитæ кенæ цулухътæ, дзæбурти цæуæн нæйис).

2. Хæлафи фадгутæ гъæуама уонцæ даргæ æма æхгæд кенæ ба сæ фæккæнетæ цъиндати медæгæ, цæмæй гæбу ма бабура хæлафи бунти бауæрмæ.

3. Æрдзи гъæбесмæ цæугæй, дæ куртки дустæ гъæуама уонцæ æхгæд, тæккæ хуæздæр ба æнцæ сæрмагонд гъæуайгæнæн костюмтæ.

4. Уæ зæрдæбæл даретæ, гæбуи берæ æнцондæрæй бафеппайæн ес ирд уæледарæси.

Гæбутæй гъæуай кæнуни туххæй уæледарæс бапурф кæнун фæгъгъæуи акрициди бундорбæл конд препараттæй, гъома, гæбутæ ка маруй, уæхæн химион бауæргæдтæй. Фал сæ пурф кæнун фæгъгъæуи айдагдæр уæледарæсбæл, бауæрмæ 'й хæссун не 'нгъезуй. Пурфгонд ка 'рцæуи, уæхæн уæледарæсмæ бафуйни фæсте гæбу æрбамбæлуй цалдæр минуттæмæ. Нуртæккæ аптекити балхæнæн ес гæбути нимхæ аллихузон химион бауæргæдтæ. Уæхæн препараттæ гæбутæй гъæуай кæнунцæ къуæре æма уомæй фулдæр рæстæги дæргы.

ГÆБУ УÆБÆЛ КУ ФÆХХУÆЦА

Фиццагидæр ма фæттæрсетæ, бавзаретæ гæбу исласун.

Кæд «æнæхунд иуазæги» бафеппайдтайтæ хæдзари, уæд багъæудзæнæй хæстæгдæр травматологон пунктмæ бацæун.

Фал кæд æрдзи гъæбеси арф бацудайтæ, уæд гъæудзæнæй уæхе архайун.

Кæд гæбу ласгæй, æ сæр байздæй цару уæле, уæд кæми ниффедар æй, еци бунат сæрфун гъæуи спирти цъифæйдзæг бæмпæг кенæ бинтæй. Уой фæсте гæбуи сæр исласун фæгъгъæуи рагацау арти тæвдæгонд судзинæй, цума, хумæтæги синдзæ ласетæ уæ бауæрæй, уотæ.

Ма æлхъеветæ гæбуи бауæр. Уотемæй сумах цæфмæ ралæмардзинайтæ, æ хурфи ци ес, уой – нези берæ амидингæнугити.

Тоцъирбæл ма уадзетæ фæтæген кенæ зети дæр. Уомæн æма цару бунæй е нæ ралæсдзæнæй, ке ниммæлдзæнæй, уой туххæй, мардæй æй исласун ба уодзæнæй берæ зиндæр.

Ма æвзаретæ гæбуи æнгулдзитæй исласунбæл дæр. Къохтæ æма кæми фæххуæстæй, еци бунат операци фæсте æнæмæнгæ дезинфекци искæнетæ.

«Роспотребнадзор»-и управлений минæвари дзубандимæ гæсгæ, гæбутæмæ хуæцгæ нестæ ес æви нæйис, сæрмагонд лабораторити специализтæ уой бæргæ кæнунци «Æвæстеуатон бастдзийнади» 51-90-42 телефонæй. Фæдздзæрæг адæймагмæ ес специализтти унаффитæмæ байгъосунуи барæ.

Æрмæг мухурмæ бацæттæ кодта медицинон профилактикии Республикон центри æма «Роспотребнадзор»-и цæгатиристийнаг управлений игъосункæнуйнæгтæмæ гæсгæ ХЕКЪИЛАТИ Маринæ.

Дигорæ

Республикон дзиллон æхсæнадон-политикон газет «Дигорæ». Сæйраг редактор: САКЪИТИ Бариси фурт Эльбрус.

Газет исаразæг æма уадзæг: РЦИ-Алани мухури æма дзиллон коммуникаци гъуддæгити фæдбæл Комитет. 362003, РЦИ-Алани, г. Дзæуæгигъæу, Димитрови гъæунгæ, 2.

Редакций адрес: 362015 РЦИ-Алани, г. Дзæуæгигъæу, Къостай номбæл проспект, 11, 6-аг уæладзуг. Тел.: 25-22-56 (факс), 55-08-16; 25-93-00. E-mail: gazeta-digora@inbox.ru. Нæ газети сайт: <http://gazeta-digora.ru>.

Газет регистрационд æй бастдзийнади, хабархæссæг технологитæ æма дзиллон коммуникаци сфери Федералон служби Управлений РЦИ-Аланий. Рег. номер ПИ №ТУ15-00141, 2017 анги 14 апрели. Газет мухургонд æрцудæй АБЕ «Рауагъдадæ «Хонсайраг регион»-и. 357600, г. Ессентуки, гъæунгæ Никольская, 5а.

Газет цæуи къуæре еу хатт – геуæргибони. Рафинсуни индекс: 73946. Тираж 500. Заказ №1326. Мухурмæ гъæуама финст æрцæуа – 17.00; 29.06.2022. Мухурмæ финст æрцудæй – 17.00; 29.06.2022.

Нæ газетæй ист æрмагæй пайда кæнун æнгъезуй, нæ редакций аразийæй. Уæдта гъæуама бæрæггонд уа, нæ газетæй ист ке æй, е. Финстæгутæ, къохфинститæ, хузтæн рецензи нæ дæттæн, уæдта сæ автортæмæ дæр фæстæмæ не 'рветæн. Газети ци æрмагæутæ рацæуа, уонæбæл бæрнондзийнадæ хæссунцæ сæ автортæ.